

AZ OCLC SZOFTVERFEJLESZTÉSEI ÉS SZOLGÁLTATÁSAI

KSH KÖNYVTÁR, 2012. SZEPTEMBER 20.

 Az OCLC (Online Computer Library Center) új stratégiai irányait mu-

tatta be Stéphane Soucant értékesítési menedzser a KSH Könyvtárának dísztermében. Az előadás moderátora Horváth Zoltánné (IQSYS) az OCLC magyarországi partnerének termékmenedzsere volt. Az OCLC egy nonprofit nemzetközi bibliográfiai forrásmegosztó hálózat könyvtárak számára, amelynek célja egy olyan könyvtári hálózat létrehozása, amelyben a tagok közösen végzik a katalogizálást és így jelentős erőforrásokat spórolnak meg. Jelenleg a világ 171 országában több mint 72 035 könyvtár használja az OCLC szolgáltatásokat. Az OCLC főbb tevékenységi körei: kutatás, oktatás, katalogizálás, tájékoztatás, digitalizálás, állományvédelem, dokumentumok szolgáltatása és elektronikus kiadása, könyvtárközi kölcsönzés.

A tagkönyvtárak együttesen hozták létre és üzemeltetik WorldCat-et, az online egyesített katalógust. A hagyományos papíralapú dokumentumok, könyvek mellett digitális tartalmak között is böngészhetünk, például letölthetünk hangos könyveket, CD-ket, videókat, hiteles kutatási dokumentumokat - helyi és történelmi jelentőségű fotókkal - és találhatunk teljes szöveghez vezető linkeket is. A WorldCat könyvtárak miután különböző közösségeket szolgálnak, és földrajzilag is a világ különböző országaiban működnek, több nyelven hozzáférhetőek. A WorldCat-ben talált dokumentumok mellett megjelenik a

lelőhelylista, és egy linkkel a legközelebbi könyvtár honlapja. Amennyiben a könyv-

tár szolgáltatásai között szerepel a könyvtárközi kölcsönzés, a könyvtár postázza a dokumentumot. A WorldCat nyílt tartalmú, közösség által szerkeszthető moduljában a dokumentumhoz ismertető, vélemény, információ, értékelés hozzáadása lehetséges a Wikipedia szerkesztéséhez hasonló módon. Megjeleníthetők a dokumentum különböző kiadásai, megtudható, hogy más adathordozón is fellelhető-e, hány nyelven jelent meg a keresett dokumentum, Braille formában hol található, készült-e filmfeldolgozás a könyvből, milyen olvasói réteg számára ajánlott. Az OCLC 2010-es kutatási eredményei alapján az információkeresést szinte soha nem kezdjük a könyvtári portálokon, hanem 84%-ban keresőmotorokat, 3%-ban a Wikipédiát használjuk. Ezért nagyon jó a WorldCat, amely összeköti a könyvtárakat a keresőmotorokkal.

Az OCLC felismerte, hogy állni kell a versenyt a Google szerű szolgáltatások egyszerűségével. Az OCLC egyik legújabb szolgáltatása a WorldCat Local megállja a helyét a népszerű keresőmotorok mellett. Lényege, hogy partnerkapcsolatokat épít a kiadókkal és a gyűjteményszervezőkkel, amelynek eredményeként mintegy 1000 adatbázis anyagát szolgáltatja, pl.: EBSCO, Gale, LexisNexis, Wilson, JSTOR, RMIT, egyetemek, társaságok. Célja, hogy fel-

váltsa a (lassú) federated keresést a központi indexelt (gyors) kereséssel. A WorldCat Local törekszik, hogy a könyvtári e-könyv gyűjteményeket teljes körűen lefedje, az e-könyv szolgáltatókkal és a tömeges digitalizáló projektekkel kialakított partnerség útján. Ezáltal az intézményi adattárak, archívumok a világ bármely pontján kereshetővé és elérhetővé válnak. Egyszerű és egységes keresési felülete oda helyezhető ahol a felhasználó van, akár a facebookra, vagy a mobiltelefonra.

Az OCLC felismerte, hogy az egyre növekvő digitális könyvtárak kezeléséhez elengedhetetlen a **cloud computing** a 'felhő' technológia alkalmazása, ahol olyan állományokkal és programokkal dolgozunk, melyek fizikailag nem a saját gépünkön, hanem az interneten, valahol a „felhőben” vannak. Ezáltal feleslegessé válik, hogy helyi szervert üzemeltessünk, mivel az adatokat feldolgozó nagy alkalmazások is az interneten vannak, így a saját eszközön csak egy kis terjedelmű, kliens-alkalmazás fut. A felhő technológia alkalmazásával nem csak adataikat és szolgáltatásaikat, hanem a hardvereiket és szoftvereiket, tájékoztatási feladataikat is megosztják a könyvtárak.

Az OCLC együttműködés új iránya már a cloud computing jegyében született: az

OCLC **WorldShare Platform**, amely az OCLC szolgáltatásainak és szoftvereinek nyújt közös infrastruktúrát, amellyel a könyvtárak, partnereik és egyéb szervezetek számára kívánnak segítséget nyújtani alkalmazások létrehozásával, konfigurálásával és megosztásával. A platform elősegíti az együttműködést és alkalmazásmegosztást a könyvtáros közösségben, aminek eredményeként a könyvtárak számára lehetővé válik a könyvtár, a partnerek és az OCLC által létrehozott alkalmazások együttes használata. A WorldCat.org és WorldCat Local is átkerült a platformra.

Az OCLC szolgáltatásai egyértelműen mutatják, hogy a könyvtáraknak milyen irányban kell megváltozniuk és hogyan kell alkalmazkodniuk a felhasználók igényeihez. Az olvasók már a weben élnek, a népszerű web oldalakhoz hasonlókat keresnek, ahol egyszerű felületen azonnali válaszhoz jutnak. Már nem a konkrét könyvtár, hanem csakis a találat érdekli, amit onnan érjen el, ahol éppen van (pl.: facebook) és arról, amit a leginkább használnál (pl.: okos telefon).

*Zsohovszky Márta
Sapientia Szerzetesi Hittudományi
Főiskola Könyvtára*

The screenshot displays the WorldCat homepage. At the top, it says "Find items in libraries near you" with "1.5 billion items available here through a library". Below this is a navigation bar with "Everything", "Books", "DVDs", "CDs", and "Articles". A search bar with a magnifying glass icon and the text "Search everything" is present. To the right, there is a login section titled "Sign in to create lists, bibliographies and reviews of library materials" with fields for "User Name:" and "Password:", a "Remember me on this computer." checkbox, a "Continue" button, and links for "Forgot your password?" and "Create a free account >>". At the bottom, there is a section titled "Find in a library" on your mobile device with **WorldCat Mobile**, featuring a smartphone image and instructions to go to www.worldcat.org/m/ or choose an iPhone or Android app.